

STILHEDENS SYMFONI

- EN SOLDAT VENDER HJEM

DANSEFORESTILLING
AF PERNILLE GARDE

DANMARKSTURNÉ OKTOBER/NOVEMBER 2011
INSPIRATIONSMATERIALE TIL UNDERVISNING

INDHOLD

Kære underviser - baggrund og brug af materialet	3
Om forestillingen Stilhedens Symfoni - En soldat vender hjem	4
Dengang verden mistede sin uskyld. Spørgsmål til Pernille Garde	5
Om koreografen Pernille Garde	7
1. Verdenskrig - en krig med lange skygger	8
Tre virkelige sygehistorier fra 1. Verdenskrig	8
Granatchock	9
Værker om krigstraumer	9
Tre væsentlige ismer fra tiden omkring 1. Verdenskrig	10
Kunstmalere inspireret af 1. Verdenskrig	10
Symfoni	11
Kompositionsmusik fra dengang	11
Kabareten - underholdende & politisk	12
Film om kabaret	12
Moderne dans - et forsøg på forklaring	13
Bag en danseforetelling er	14
Stilhedens Symfoni - oplevelse, diskussion, analyse	15

Kære underviser

1. Verdenskrig betød et enormt skred mentalt, politisk, kunstnerisk og menneskeligt. Krigen trak sine spor gennem hele det 20. århundrede og fik på mange måder afgørende betydning for den moderne verden.

Danseforestillingen "Stilhedens Symfoni" har sit udgangspunkt i tiden lige efter 1. Verdenskrig. Forestillingen handler om en soldat, der vender hjem fra krigen med granatchok, om en kabaretdanserinde og en komponist. Om tab af identitet og søgen efter en ny. Om rodløshed og hvad der sker, når den verden, man kender, tilter og sprænges. "Stilhedens Symfoni" handler om, at alle krige har konsekvens for mennesker.

Dette inspirationsmateriale er lavet som en hjælp til forståelse af forestillingen og tilgangen til at arbejde med en danseforestilling.

Udover information om forestillingen, indeholder materialet interview med koreografen Pernille Garde om forestillingens tilblivelse, fakta om tiden og de kulturelle strømninger omkring 1. Verdenskrig, der er relevante i forhold til forestillingen, en introduktion til moderne dans samt spørgsmål, der kan inspirere i forbindelse med analyse og diskussion af forestillingen.

Pernille Garde,
august 2011

OM FORESTILLINGEN

STILHEDENS SYMFONI - En soldat vender hjem

En danseforestilling om krigens konsekvenser

1. Verdenskrig. En soldat, skadet af krigen, søger ind på et hotel på vej hjem fra fronten. På det lille værelse trænger forskellige lyde ind til ham, deriblandt toner fra en komponist, der forsøger at skabe musik til den nye tid, en ny stil. Fra hotelværelset ser soldaten kabaretdanserinden danse i mørket. Langsomt siver indtrykkene og lydene ikke bare ind til, men også ind i soldaten. I beruselse, længsel, angst, mareridt og hallucinationer møder soldaten komponisten og kabaretdanserinden og genoplever krigens rædsler.

“Stilhedens Symfoni” er en fortælling om at miste kontrol og fodfæste, når alt det man kender sprænges. En fortælling om de omkostninger og konsekvenser krig har for mennesker, og det samfund de er en del af. En historie om at miste identitet.

“Stilhedens Symfoni” byder på dans med tre performere, videosekvenser med billeder og film fra 1. Verdenskrig. I det scenografiske ses brudstykker af rum, en cabarets scene, høj hat og stok i et farverigt lysdesign. Musik med elektroniske klangflader, klassisk symfonisk inspireret musik, balkan, jazz og cabaretstil.

PÅ & BAG SCENEN

Idé, koreografi og iscenesættelse Pernille Garde

Medvirkende dansere Bo Madvig, Tiziana Fracchiolla og Alexandre Bourdat

Dramaturgisk konsulent Kristoffer Møller Hansen

Musik Greatmusic / Tin Soheili og Niklas Schak

Scenografi og kostumer Julie Forchhammer

Lysdesign Michael Breiner

Video Mikal Bing

Pr-fotos Natascha T. Rydvald / Freddy Tornberg

Grafik Robin Neil Hart

PR Rikke Rottensteen & Janne Hovmand Storm

Administration ProjektCentret i Dansens Hus v. Hanne Svejstrup

Forestillingen spillede stationært i Dansehallerne i København 17.-25. april 2010 og turnerer i Danmark i oktober og november 2011.

Produktionen og opførelserne i Dansehallerne blev støttet af Statens Kunstråds Scenekunstudvalg, KODA dramatik, Toyota Fonden, Augustinus Fonden, BG Fonden, Oda og Hans Svenningsens Fond, Knud Højgaards Fond og Københavns Scenekunstudvalg.

Danmarksturneen er støttet af Statens Kunstråds Aktualitetspulje og Augustinus Fonden.

Dengang verden mistede sin uskyld

Rikke Rottensteen stiller spørgsmål til koreograf Pernille Garde om *Stilhedens Symfoni*

Hvorfor interesserer tiden omkring 1. Verdenskrig dig så meget, at du har villet lave en forestilling med den som udgangspunkt?

For mig at se var 1. Verdenskrig en voldsom og skelsættende begivenhed for Europa og blev et vendepunkt og et traume for det moderne menneske. De menneskelige omkostninger var enorme og krigen kastede skygger langt ind i det 20. århundrede. Soldater vender stadig hjem fra krige med ar på sjæl og krop. Og desuden bliver store civile befolkningsgrupper dræbt og traumatiseret af krige over hele verden. Det skete dengang og det sker fortsat...

Som nation oplever vi ikke bomber og lidelser herhjemme, men danske soldater deltager og konsekvenserne af, at vi som land bakker op om disse krige, rammer hårdt både menneskeligt og politisk.

Under research til forestillingen talte jeg med en tidligere soldat, der havde været udsendt til Jugoslavien i 90'erne, han sagde: "Al normalitet bliver sprængt, det er surrealistisk, ekstremt, adrenalinpumpende, en dødsoplevelse og overlevelse. Jeg er ikke den samme som før. Jeg er grundlæggende blevet en anden."

Jeg har helt bevidst valgt at skruer tiden tilbage til 1. Verdenskrig, for det var her de store krige for alvor startede. Men jeg kunne godt have valgt at lave en helt nutidig historie, for temaet er stadig det samme.

Hvordan fik du ideen?

Inspirationen til forestillingen kom for flere år siden, da jeg så gamle, rå og støvede dokumentariske filmoptagelser af soldater med granatchok fra 1. Verdenskrig. De fysiske rystelser, tics og mentale skader som soldaterne havde pådraget sig, gjorde et så stort indtryk, at jeg måtte lave en danseforestilling om det. Optagelserne blev vist uden lyd og at se så brutale billeder i stilhed gjorde blot oplevelsen endnu stærkere.

Samtidig har de sidste mange års krige, terrorhandlinger, had og uroligheder i verden sat mange tanker i gang; krig er stadig en del af vores virkelighed her anno 2011 og det føler jeg at jeg har måttet forholde mig til.

Kunstnerisk sker der mange interessant ting i tiden i og efter krigen. Mange mennesker mister tilliden til autoriteterne efter 1. Verdenskrig. Og det kommer til

udtryk i kunsten. Et brud med traditionelle måder at opfatte verden på baner vejen for nye kunstneriske strømninger. Givne regler og rammer sprænges og opløses, for at finde ind til et nyt udtryk. Inden for forskellige kunstretninger dukker et fragmentarisk og absurd sprog frem bl.a i dadaismen og senere hen i surrealismen. Inden for musikken brydes regler og rammer, man arbejder med abstraktioner og søger ikke en musikalsk forløsning, som feks den den klassiske symfoni lægger op til. Alt dette har også inspireret mig.

Det fragmentariske, sammensatte og drømmelignende udtryk i dadaismen og surrealismen, bruger jeg f.eks. som et virkemiddel i forestillingen til at fortælle om soldatens splintrede sind, både gennem bevægelser, videomateriale og i scenografien.

Hvordan har du skabt forestillingen? Hvor længe har du været om det og hvordan er du gået frem?

Forestillingen er blevet til gennem lang tids forberedelse: møder med dramaturg, danserne, scenografen, lysdesigner og alle andre der er med i produktionen. Jeg har skrevet på manuskriptet, lavet research, haft en samtale med en soldat, læst, set film m.m. Bevægelsesmaterialet og karakterudviklingen sker i tæt samarbejde med danserne i prøveforløbet. Prøveperioden med danserne varer cirka 2-3 måneder.

Ideen til forestillingen kom for snart tre år siden, og selve manuskriptet og nedskrivning af ideér har stået på i omkring et år.

Hvordan har du arbejdet sammen med komponisterne?

Inden vi gik igang med prøveforløbet indførte jeg komponisterne i forestillingens historie og dens skiftende stemninger. Vi har talt en del om det brud, der skete i begyndelsen af det 20. århundrede med den klassiske symfoni og den mere moderne, abstrakte måde at arbejde med musik på, der voksede frem. Musikken er inspireret af den tid. Vi har endvidere arbejdet med reallyde, samt elektroniske klangflader.

Komponisterne har arbejdet med et par scener ad gangen, som vi så igen har diskuteret og videreudviklet. En proces der har taget cirka et halvt år.

Hvad vil du gerne videregive med din forestilling?

Jeg vil fortælle en historie om hvad krig gør ved mennesker. Jeg har ønsket at vise et menneske, der mister sin identitet på grund af voldsomme ydre omstændigheder. Både soldaten, kabaretdanserinden og komponisten oplever på forskellige måder og af forskellige grunde at miste kontrol og fodfæste.

Den fælles altoverskyggende omstændighed for karaktererne er krigen. De er alle mærket af den og betaler på hver deres måde en pris for at være i dens skygge. De mister på forskellig vis identitet i en kaotisk og krigsramt verden, men genfinder også en ny. Efter storm kommer stilhed, Efter krig kommer fred.

Selv i de mest mørke, tragiske og smertefulde hændelser er der håb og en vej ud af traumet.

OM KOREOGRAFEN PERNILLE GARDE

Pernille Gardes særkende er hendes evne til at fortælle historier gennem dansen. I hendes danseforestillinger er der en konkret handling, man kan følge.

”Dansens force er, at den formår at fortælle om det, vi ikke kan udtrykke med ord. Dansen kan berøre publikum på andre måder end det talte ord og derfor kan en danseforestilling være en mindst lige så intens og berigende oplevelse som en teaterforestilling” siger Pernille Garde.

Pernille Garde er født i 1973. Uddannet på Skolen for Moderne Dans fra 1995-1999. Har skabt en række danseforestillinger siden, bl.a. Om brødre, En bryllupsnat, Step into the darkness into the light, Unfold, Stille Flyder natten og Fald. Hun har modtaget arbejdslegat fra Statens Kunstfond i 2007 og var blandt vinderne af dansekonkurrencen Dansolution i 2001 på Dansescenen.

www.pernillegarde.dk

1. VERDENSKRIG - en krig med lange skygger

1. Verdenskrig, 1914-1918, var en voldsom og skelsættende begivenhed for Europa og blev et vendepunkt og et traume for det moderne menneske. De menneskelige omkostninger var enorme og krigen kastede skygger langt ind i det 20. århundrede. Verden tabte sin uskyld mellem kemiske våben, maskinpistoler, pigtråd, et ufatteligt stort antal bomber og strategisk anvendte skyttegrave i en håbløs og desillusionerende krig. Soldater blev udsat for et hidtil uset psykologisk pres i skyttegravene. Og for første gang i historien vendte tusindvis af soldater hjem efter krig med alvorlige psykiske problemer. Dengang var betegnelsen granatchok, i dag Post Traumatisk Stress Syndrom, PTSD.

Siden da har verden oplevet utallige krige: 2. Verdenskrig, koreakrigen, Israel/Palæstina-konflikten, Vietnam, Golfkrigen, krigen i Jugoslavien, Irak, Afghanistan, borgerkrige og besættelser. Fra alle disse forskellige krige er soldater vendt hjem med alvorlige psykiske problemer.

TRE VIRKELIGE SYGEHISTORIER FRA 1. VERDENSKRIG

En ung officer blev levende begravet i en skyttegrav. Det lykkedes ham at kravle ud og redde sig. Men efter flere måneder var han stadig rystende nervøs, han led af angstanfald, søvnløshed, manglende appetit, og havde så voldsomme mareridt, at hans roommate ikke kunne sove på grund af dem. Han var hele tiden blevet rådet til at holde sig beskæftiget og tænke på noget andet end sin oplevelse under krigen. Indtil han kom til en berømt læge, der behandlede granatchok rådede ham til det modsatte. Til ikke at glemme sine erindringer. Istedet talte de om det, der var sket og om hans angst, hvilket bragte ham en varig bedring.

En anden soldat så sin kammerat blive sprængt i luften. Efter hjemkomsten havde han hver nat mareridt, hvor han så stumperne af sin vens krop gang på gang. Lægen fik ham til at genopleve den traumatiske begivenhed og fortælle om den. Det mindskede drømmenes gruopvækkende voldsomhed - men han kom ikke helt fri af sine mareridt.

En tredje soldat kunne slet ikke kureres. En eksploderende granat havde kastet ham op i luften, hvorefter han var landet på et råddent tysk lig. Ligets mave var fyldt af gas, og da soldaten landede tungt på liget eksploderede det, og han var ude af stand til at spise efter det. For hver gang vendte den forfærdelige stank tilbage. I korte øjeblikke kunne han holde erindringerne væk, og så kunne han klare at være til.

GRANATCHOK

Granatchok, battle shock, tidligere anvendt betegnelse for den psykiske reaktion, der kan optræde hos soldater ved voldsomme krigshandlinger, og som viser sig ved angst, forvirring og hukommelsestab. Tilstanden forekom hos et stort antal soldater under 1. Verdenskrig (op mod 40% af de tilskadekomne); det blev dengang antaget, at tilstanden ligesom hjernerystelse kunne tilskrives de fysiske påvirkninger ved granatnedslag. Under 2. Verdenskrig blev det klart, at granatchok er en psykisk reaktion, der kan fremkaldes hos enhver under ekstreme belastninger.

Fra 1994 har betegnelsen været akut belastningsreaktion, ved vedvarende symptomer posttraumatisk belastningsreaktion. (Kilde: Den store danske)

VÆRKER OM KRIGSTRAUMER

Ari Folman, "Waltz with Bashir" (animationsfilm, 2008)

Annette K. Olesen, "Lille soldat" (filmdrama, 2009)

Søren Sveistrup, "Forbrydelsen II" (DR Drama 2009)

Kristoffer Boe, "Alting bliver godt igen (filmdrama, 2010)

Hanne Richardt Beck, "Om så det gælder" (2007) & "Men bedste hr. Hund" (2008)

Julia Butschkow, "Apropos Opa" (roman, 2008)

TRE VÆSENTLIGE ISMER

FRA TIDEN OMKRING 1. VERDENSKRIG

Ekspressionismen er især en stærk kunstretning i Tyskland, som er særligt præget af 1. Verdenskrig. Ekspressionismen starter inden krigen som et oprør mod naturalismen og realismen. Ekspressionisterne søger at vise virkeligheden, som de oplever den. Det er altså den indre følelse, den egen subjektive oplevelse af verden, der udtrykkes. Udsprunget af en generation af mennesker og kunstnere, der følte sig fremmedgjorte i den verden, de voksede op i og var en del af efter krigen.

Dadaisme begynder i Zürich i 1916 og har navn efter de første lyde, børn siger: "da-da". Grundoplevelsen/tanken i dadaismen er meningsløsheden, ingenting hænger sammen, og derfor ønsker den også et opgør med alle regler og normer - i staten, i kunsten, med levevis og tankegange og i sproget ikke mindst. De laver lyddigte og dyrker spontan tilfældighed i kunsten ved fx. bare at klippe ord ud fra aviser, lægge dem i en sæk og læse dem op i den helt tilfældige rækkefølge de er trukket op. Fra Schweiz breder dadaismen sig til Paris og Berlin, som i denne periode er de byer, de mest kendte kunstnere søger til, mødes og arbejder i.

Surrealisme betyder egentligt over-virkelig. Det er en retning inden for især billedkunst og litteraturen, som slår igennem fra 1924, hvor forfatteren André Breton skriver et surrealistisk manifest. I Surrealismen arbejder kunstnerne med det ubevidste og drømmenes univers, præget af Freuds tanker og teorier. Surrealisterne anerkender ikke logik, men stræber efter en højere virkelighed. Dali er en af de mest kendte surrealistiske malere.

KUNSTMALERE INSPIRERET AF 1. VERDENSKRIG

Otto Dix (dadaisme/ekspressionisme) gjorde selv krigstjeneste under 1. Verdenskrig. Han så skyttegravene fra deres værste side og var i årevis hjemsoget af maredridt. Krigsinvaliden i Berlins gader blev faste tilbagevendende motiver i hans især ekspressionistiske billeder. Krigsmotiver figurerer direkte i hans billedserie "Der Krieg" (1924).

Georg Grosz (dadaisme/Neue Sachlichkeit) deltog kortvarigt i krigen. I hans mange malerier fra Berlin optræder de synlige krigsinvaliden, og hans billeder af generaler og militærfolk er stærkt karrikerede og sarkastiske. Han har af konkrete krigsmalerier bl.a. lavet "Deutschland, ein Wintermärchen" (1917/19)

Ernst-Ludwig Kirchner (ekspressionisme) var allerede en fremtrædende maler og stifter af den epokegørende kunstnergruppe "Die Brücke", da han blev indkaldt til 1. Verdenskrig. Han brød sammen under krigen og blev fritaget for tjeneste. De næste år tilbragte han på sanatorier for at komme sig over sine oplevelser. I 1915 maler han et selvportræt, hvor han figurerer med en amputeret højre hånd, (den som han brugte til at male billedet med). Et udtryk for hans egen indre følelse af at være blevet amputeret af krigen. Han bosatte sig i Alperne og malede herefter kun naturbilleder. Da han blev stemplet som "entartet" kunstner af nazisterne og flere hundrede af hans billeder blev konfiskeret fra museer, var det så traumatiserende for ham, at han begik selvmord i 1938.

*I kan se flere værker af malerne og læse mere om ismerne på:
<http://kunstonline.dk/kunsthistorie/1905-1940>*

SYMFONI

Ordet stammer fra det græske *syn* (sammen) og *foni* (stemme). Orkestret kaldes symfoniorkester, fordi størstedelen af det, der er komponeret for dette orkester, er symfonier. Heraf symfonisk, som betegner al musik for symfoniorkestret, der ikke er symfonier, det kan være ouverturer, symfoniske digte og meget andet.

Symfonien - som vi kender den i dag - stammer fra det tidlige 18. århundrede. Den er vokset ud fra den italienske ouverture (dvs. åbning, indledning) til en opera. De tidligste symfonier bestod af 3 satser med tempoet: hurtig-langsom-hurtig. Senere føjede man en 4. sats til (gerne Scherzo), som blev fremherskende i slutningen af det 18.- og hele det 19. århundrede. Denne periode er domineret af komponisterne Joseph Haydn og Wolfgang Amadeus Mozart. I det 19. århundrede gjorde Ludwig van Beethoven symfoniformen kendt. I det 20. århundrede er det komponister som Sergej Rachmaninov, Carl Nielsen og Sjostakovitj, som fortsætter med den traditionelle 4-satsede symfoni. Andre komponister prøver nye veje som Gustav Mahler med 10 symfonier, der sprænger de hidtil kendte symfoniske rammer.

Symfoni har siden slutningen af 1700-tallet været en af orkestermusikkens hovedgenrer. De fleste symfonier er i fire satser, nogle består af tre, andre af fem, men sjældent flere. Nogle symfonier har en titel og i sjældne tilfælde har de også vokale indslag.

I starten af 1900-tallet sker der et markant brud med den klassiske musik gennem komponister som Igor Stravinskij, Arnold Schönberg og Jean Sibelius og Ravel - det er en mere atonal stil end den, man normalt forbinder med den klassiske symfoni og klassiske kompositioner. En stil der musikalsk er et udtryk for det brud, der også sker andre steder i kulturen, kunsten - og i samfundet.

Kilde wikipedia.dk

KOMPOSITIONSMUSIK FRA DENGANG

Gustav Mahler: "Das Lied von der Erde" (symfonisk sangcyklus, 1911)

Igor Stravinskij og Charles-Ferdinand Remuz: "Historien om en soldat" (1918)

Eric Satie: bl.a. balletterne "Parade" & "Relâche". I den sidste indgår filmklip.

Maurice Ravel: bl.a. "Le Tombeau de Couperin" (1919). Værket er komponeret under 1. Verdenskrig, som Ravel deltog i. Hver del af værket er dedikeret til en af Ravels venner, der døde under krigen.

Arnold Schönberg: bl.a. "Pierrot Lunaire" (1912), en digtcyklus af Albert Giraud sat i musik. Også Schönberg blev indkaldt under 1. Verdenskrig.

KABARETEN - UNDERHOLDENDE & POLITISK

Kabaret er en underholdningsgenre, der rummer både satire, sang og dans. Genren går langt tilbage, men når en kulmination i mellemkrigsårene især i Paris og Berlin. Begge hovedstæder er fyldt med restauranter, barer og små teatre med plads til servering ved borde rundt om i lokalet. En stor del af dem har kabareter som aftenunderholdning. Et miljø forfatteren Christopher Isherwood giver en meget præcis beskrivelse af i romanen "Farvel til Berlin", der er forlæg for musicalen og filmen "Cabaret". Den tyske kabaret er i høj grad politisk, og ikke mindst i 1920'erne, mens den amerikanske cabaret mere hviler på musikken, især jazzen og på en kendt sangerinde i centrum. I flere storbyer kan man stadig gå ind og se kabareter bl.a. Moulin-Rouge og Le Lido i Paris som de mest kendte og besøgte steder.

FILM OM KABARET

"Cabaret", instrueret af Bob Fosse, 1972. Filmen vandt otte Oscars.

MODERNE DANS

- en kort introduktion og forklaring

Skrevet og redigeret af Marianne Worm og Janne Hovmand Storm med lånte ord fra nær og fjern.

Moderne dans fra USA

Moderne dans opstod som kunstart for omkring år 1900 i USA og spredte sig til Europa, som tog den til sig og gjorde den til "sin egen" med egne forgreninger. I USA kendte man ikke til klassisk ballet i den fuldendte form, den havde nået i Europa, og det var naturligt, at amerikanske kunstnere forsøgte at skabe en ny form for dans, der stærkere og mere naturligt udtrykte deres følelser. Så moderne dans opstod som et oprør mod tiden, mod puritanisme og konformitet. Her er det interessant at lægge mærke til, at det først og fremmest var kvinder, der stod bag oprøret mod den klassiske ballets tyranni. En ny kropskultur kunne tage sin begyndelse.

Nogle af pionererne og de mest kendte foregangskvinder i USA var Isadora Duncan, Martha Graham og Doris Humphrey, som alle skabte danseteknikker og tanker omkring dans, der senere er videreudviklet i takt med øvrige strømninger i kunst- og kulturlivet. I Europa er det især navne som de to tyske koreografer Mary Wigman og Kurt Jooss, og den schweiziske musikpædagog Émile-Jaques Dalcroze og den ungarske koreograf og bevægelsesteoretiker Rudolf von Laban, der blev banebrydende.

Moderne dans har eksisteret i Danmark siden 70'erne. Og betegnelsen moderne dans bruges simpelthen om scenedans, der ikke er klassisk ballet. I forhold til den klassiske ballet bygger moderne dans på en anden æstetik, ofte med mere tyngde i bevægelserne og dyrkelsen af en mere 'naturlig' krop, hvor bevægelsernes udgangspunkt søges i danserens indre.

Moderne dans med variation

Der er ikke én gennemgribende æstetik for kunstarten, den manifesterer sig meget forskelligt, bl.a. afhængigt af koreograf og danseres uddannelsessted, geografiske base mm. Således rummer kunstarten, udover nogle mere eller mindre definerede stilarter, også masser af eksempler på koreografisk arbejde, hvor man kan spore et udgangspunkt eller en trend, men ikke tale om en defineret stilart. Man kan sammenligne det med de øvrige kunstneriske felter, hvor der også er mange forskellige retninger. Så i vid udstrækning handler moderne dans om at kende (eller lære at kende) de enkelte koreografer (i hvert fald hvis det handler om klart at definere den pågældende dans og teknik).

I virkeligheden er det ikke meget anderledes end med forfattere; de benytter sig alle af ord, som koreograferne bruger dansernes bevægelser, men de sætter dem sammen på vidt forskellige måde efter forskellige regler afhængigt af blandt andet sprog og kultur.

Moderne dans er en scenekunst, hvilket vil sige, at den i de fleste tilfælde udfolder sig i samarbejde med fx musikere, komponister, scenografer, lys- og lysdesignere, animationskunstnere og kostumedesignere osv.

Moderne dans i hele verden og i Danmark

Moderne dans er international i sin karakter. Ofte er dansekompanier sammensat af mange forskellige nationaliteter, fordi de forskellige kompagnier har forskellige ønsker til krop, teknik m.v. hos danserne. Man kan finde moderne dans i de fleste større byer i hele verden.

I Danmark kan man blive uddannet koreograf og danser på Skolen for Moderne Dans på Statens Teaterskole. Og der findes forskellige selvstændige skoler, der udbyder forskellige forberedende danseuddannelser.

Den moderne dans i Danmark udgøres af forholdsvis få kompagnier og en masse frie koreografer. Dansk Danseteater er flagskibet indenfor dansen, men også fx Åben Dans og Granhøj Dans er meget spændende kompagnier med et bredt repertoire. I København er Dansecenen i DANSEhallerne den vigtigste scene, i Århus er det dansescenen på Brobjergskolen. Dansens Hus i København og Danseværket i Århus er dansernes hjemsted med træningslokaler, studier osv. Også børnedansen er efterhånden rigtig godt repræsenteret med mange spændende produktioner, efter at den har fået et tydeligt opsving og en langt større efterspørgsel end tidligere. Dans i skolen, på gymnasier og efterskoler er med til at udbrede nysgerigheden efter mere.

BAG EN DANSEFORESTILLING ER

Koreografen er den, der instruerer danserne og skaber de trin og bevægelser forestillingen består af. Det er som regel koreografen, der har fået den overordnede idé til forestillingen og som derfor styrer forestillingen, og får den til at hænge sammen. Koreografen svarer til den, der på en teaterforestilling eller en film har titlen instruktør. I mange moderne danseforestillinger er de medvirkende dansere medskabende i forhold til bevægelser og forestillingens indhold.

Scenografen skaber rummet og stemningen på scenen. Ofte vil koreografen have ideer og tanker om, hvordan scenen og scenerummet skal se ud til den danseforestilling, han/hun er ved at skabe. I mange moderne danseforestillinger vil man opleve et meget enkelt rum, måske endda slet ingen scenografi, men derimod en meget stærk og tydelig brug af lyset som det, der danner billederne og stemningerne sammen med danserne.

Komponisten eller i nogle tilfælde lyddesigneren er central eller ligefrem helt afgørende i mange moderne danseforestillinger, og vil ofte vil musikken eller lyddesignet være skabt særligt til den enkelte forestilling. Komponisten skriver musikken ud fra de tanker og ideer, koreografen har videregivet til ham om forestillingen.

Derudover kan centrale personer bag tilblivelsen af en danseforestilling være kostumedesigner og dramaturg.

STILHEDENS SYMFONI

• oplevelse • diskussion • analyse

Det første indtryk og forventninger

1. Hvad er dit første indtryk af forestillingen?
2. Hvad havde du forventet?
3. Hvad var det bedste øjeblik? Hvorfor?
4. Hvad var det værste øjeblik? Hvorfor?
5. Hvilke scener kunne du bedst lide?
6. Er der nogle situationer/billeder du stadig kan se meget klart?
7. Hvordan reagerede du på forestillingen? Hvordan reagerede de andre publikummer?

Forestillingens tema

1. Handling: Hvad handler forestillingen om?
2. Plot: Er der en historie eller et plot/konflik? Hvad er det i så fald?
3. Tematikker: Hvilke temaer bliver belyst i forestillingen?
4. Hvorfor tror du, forestillingen hedder Stilhedens Symfoni”?
5. Hvordan vil du udlægge slutscenen?

Forestillingens karakterer

1. Er der en hovedperson i forestillingen? I så fald, hvilken af karaktererne? Og hvilken rolle har karakteren?
2. Hvilken rolle har de øvrige karakterer? Og hvilke(n) rolle spiller de i forhold til hovedkarakterens liv/rolle?
3. Hvilken stemning/er er de forskellige roller i? Med hvilke elementer og hvordan (fx. lyssætning, musik, gestik, måder at bevæge sig på) forsøges denne/disse stemninger fremkaldt og understreget?

Dansen

1. Stilhedens Symfoni er en danseforestilling. Svarer den til, hvad du havde forventet en danseforestilling er? Hvorfor - hvorfor ikke?
2. Kunne du følge historien selvom der ikke blev brugt ord?
3. Diskuter, hvad der kendetegner en danseforestilling. Begynd med denne og tænk så mere abstrakt.
4. Hvad kendetegner en teaterforestilling?
5. Hvad kendetegner denne danseforestilling?
6. Har danseforestillinger fordele/ulemper fremfor teaterforestillinger og omvendt? Hvilke og på hvilken måde?
7. hvordan påvirker det dig at se en forestilling, der fortælles uden ord?
8. Synes du, koreografen lykkes med at belyse tematikkerne - hvorfor/hvorfor ikke? Er der nogle særlige fordele eller ulemper ved at belyse disse problematikker i en danseforestilling? Beskriv fordele/ulemper.
9. Er der forskel i de tre danseres kropssprog, ansigtsbevægelser og dansestil? (prøv at se bort fra de karakterer - roller - de danser og fokuser på selve danseren.
10. Hvis der er forskelle, hvad bruges forskellene så til at vise?

Musik og lyd

1. I forestillingen bruges både musik og lyd. Prøv at beskrive musikken og nogle af lydbillederne.
2. hvilken stemning(er) satte musikken dig i?
3. Hvordan mener I musik og lyd bliver brugt i forhold til de enkelte scener?
4. Synes I lyden og musikken bliver brugt hensigtsmæssigt i forhold til det, koreografen ønsker? Hvorfor/hvofor ikke?

Video/billeder

1. I forestillingen spiller filmklip og billeder en rolle. Prøv at forklare, hvilken.

Scenografi og kostumer

1. Hvordan er scenen indrettet? (farver, materialer, genstande og kostumer)
2. Hvorfor tror I den er indrettet på denne måde? Hvad vil scenografen og kostumedesignere gerne vise, understrege etc.?
3. Synes I, det lykkes? hvorfor/hvorfor ikke?

Lys

1. Hvordan ser lyset ud?
2. Hvordan bruges lyset?
3. Hvilke forskellige stemninger er lyset med til at skabe?
4. Synes du det lykkes?

Er du blevet klogere?

1. Hvorfor tror du koreografen, Pernille Garde, har lavet forestillingen?
2. Fik forestillingen dig til at tænke over noget, du ikke har tænkt over før? Hvad?
3. Er der noget du vil være særlig opmærksom på i fremtiden?
4. Har du lyst til at se flere danseforestillinger og udforske forskellighederne - og måske selv prøve at danse?

